

Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasieskolan 2012

UPPDRAG OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

Den första juli 2011 trädde en ny skollag i kraft (Skollag 2010:800) och förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning slutade gälla. Förändringarna innebär att kraven på att det ska finnas ett dokument benämnt kvalitetsredovisning försvinner men att i huvudsak samtliga arbetsuppgifter kvarstår. Staden har beslutat att det krav på ett dokumenterat kvalitetsarbete som skollagen ställer på huvudmannen ska redovisas i form av en bilaga till verksamhetsberättelsen.

I denna bilaga presenteras en kortfattad resultatanalys för stadens egna gymnasieskolor samt underlag och arbetsformer för det systematiska kvalitetsarbetet. För att ta del av mer utvecklade presentationer hänvisas till verksamhetsberättelse 2012 huvudtext och till verksamhetsplan 2013.

I september 2012 gick 16 435 elever i stadens 25 kommunala gymnasieskolor och 371 elever i stadens gymnasiesärskolor. Gymnasiesärskolan finns vid 7 kommunala gymnasieskolor. Enstaka elever finns vid andra gymnasieskolor.

KVALITETSARBETETS UNDERLAG OCH KÄLLOR

De underlag som använts består av olika kvantitativa uppgifter från stadens elevdatabaser, Skolverket, Sweco (fd USK), Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) och ILS. Det är indikatorer som olika betygsutfall, i vilken mån eleverna upplever trygghet, arbetsro etc.

Dessa uppgifter utgör i sin tur de viktigaste underlagen även för gymnasieenheter analys i sina kvalitetsredovisningar och arbetsplaner i ILS-webben.

Andra underlag för bl.a. mer kvalitativa uppgifter är elevhälsoundersökningen etc.

Inför tertialrapport 2 (T2) görs en första analys av resultatutvecklingen. Denna analys tillsammans med skolornas kvalitetsredovisningar och arbetsplaner på skolnivå utgör huvudunderlaget för de resultatdialoger som förs dels mellan förvaltningsledning och gymnasieområdeschefer, mellan gymnasieområdeschefer och rektorer och mellan rektorer och lärare. Dessa dialoger i sin tur utgör en form av underlag för den fortsatta analysen och det fortsatta utvecklingsarbetet.

MÅLUPPFYLLELSE INOM LÄROPLANSOMRÅDEN

I tertialrapport 2 för 2012 lyftes ny statistik fram som benämndes socioekonomiskt index på programnivå. För att tydliggöra skillnaden mellan det socioekonomiska index som används i jämförelser mellan fristående och kommunala gymnasieskolor och det index som här anpassats efter gymnasieskolans verksamhet benämns index istället i verksamhetsberättelse som elevbakgrundsindex. I detta index utgör elevernas slutbetyg från grundskolan en väsentlig del.

I princip medför elever med höga meritvärden från grundskolan och statistiskt sett goda prognoser att uppnå grundläggande behörighet till högskola inom fyra år, ett lågt elevbakgrundsindex. I huvudsak återspeglade framtaget index på programnivå om det har varit ett högt eller lågt söktryck till programmet. Ett högt söktryck ger elever med högre meritvärden och då blir indexet lågt.

Sammanfattningsvis gick analysen ut på att för att uppnå riktigt goda studieresultat krävdes i stort att programmen hade elever med låga elevbakgrundsindex. Ett lågt index behövde dock inte alltid innebära ett högt resultat. På ett likartat sätt behövde inte ett högt index innebära ett lågt resultat utan här fanns det flera exempel på program och skola där eleverna hade höga index men relativt goda utbildningsresultat.

När det gäller resultaten från gymnasieundersökningen finns det två indikatorer där genomsnittsvärdet för koncernen ligger på cirka 50 procent positiva elever. Det är frågan om hur om det är arbetsro på lektionerna och frågan om hur man ligger till under kursens gång. Skolorna är bättre på att informera eleverna om vad som krävs för de olika betygsstegen än att informera dem om hur de ligger till under kursens gång. Skolorna måste utveckla sitt arbete med så kallad formativ bedömning. En del skolor har kommit längre än andra här och deras kunskap och erfarenheter bör andra skolor tillgodogöra sig.

Faktorn arbetsro på lektionerna har enligt aktuell skolforskning stor betydelse för elevernas resultat. Ett genomsnittsvärde på 50 procent - där över en tredjedel av skolorna ligger under 40 procent - är inte acceptabelt. Skolorna måste närmare analysera vad eleverna avser med att det är en bristande arbetsro på lektionerna och utifrån en sådan analys finna metoder för en ökad arbetsro.

Kunskaper

Tabell: Betygsresultat gymnasieskola 2010-2012 Källa: Sweco

Variabel	2010	2011	2012	Årsmål 2012
Andel elever med slutbetyg exkl IV	83	81	84	84
Andel elever med högskolebehörighet	88	89	89	94
Genomsnittligt betygspoäng	15,0	15,2	15,1	15,5
Andel elever med minst betyget G på samtliga kurser i slutbetyget	67	66	68	70

Andelen elever med slutbetyg

För 2012 års resultat uppvisas för detta mått en positiv resultatförbättring med tre procentenheter. Andelen elever med slutbetyg uppgick till 84 procent efter borträkning av det individuella programmet, ett resultat som innebar måluppfyllelse i förhållande till fastställt mål. Resultatet är också helt i linje med motsvarande resultat för riket.

HÖGSKOLEBEHÖRIGHET

Resultatet för grundläggande behörighet till högskola blev oförändrat jämfört med föregående år. Av de elever som erhållit slutbetyg uppnådde 89 procent högskolebehörighet. Utbildningsnämndens årsmål om 94 procent uppnåddes inte. Resultatet för Stockholms stad är något högre än resultatet på riksnivå där 87 procent av samtliga slutbetyg innebar grundläggande behörighet till högskola.

GENOMSNISSLIG BETYGSPÖÄNG

Den genomsnittliga betygspoängen 2012 blev 15,1. Det innebär att resultatet från läsåret 2011/2012 marginellt försämrades jämfört med föregående år. Det samlade resultatet uppvisar en relativt hög och jämn nivå sett över tid. En uppnådd poängsumma om 15,1 är högre än motsvarande resultat i riket som för 2012 var 14 poäng. I och med årets resultat uppnåddes inte årsmålet på 15,5 betygspoäng. Här kvarstår en avvikelse om fyra tiondelar. Även detta mått uppvisar en smärre resultatskillnad jämfört med tertialrapport 2. Sannolikt kan detta bero på en avrundningsproblematik.

ANDEL ELEVER MED GODKÄNT I ALLA KURSER I SLUTBETYGET

Resultatet för andelen elever med minst betyget G i alla kurser i sitt slutbetyg uppgick 2012 till 68 procent, en förbättring med två procentenheter jämfört med 2011. Trots ett förbättrat resultat uppnås inte årsmålet på 70 procent.

På skolnivå är differenserna stora. Intervallet mellan det högsta och lägsta resultatet är mellan 29 till 92 procent, ett resultat som indikerar att det är ett förbättringsområde på många skolor.

BETYG I KÄRNÄMNEKURSER

I tertialrapport 2 för 2012 följdes indikatormål med bäring mot betyg i kärnämneskurser upp. På det sättet kan inga nya slutsatser göras av måluppfyllelse i förhållande till nämndens mål. Däremot har nytt statistikunderlag inkommit som delvis medger en något breddad analys jämfört med tertialrapporten.

Tabell Utfall på indikatorer avseende betyg och betygspoäng 2010 - 2012

Variabel				
	2010	2011	2012	Årsmål 2012
Andel med Minst G i engelska A i slutbetyget	98	99	99	100
Andel med minst G i matematik A i slutbetyget	98	99	99	100
Andel med minst G i svenska B i slutbetyget	97	97	97	98
Andel med minst G i svenska (som andraspråk) B 2 i slutbetyget	90	95	93	96

De senaste åren har det skett små förändringar på koncernnivå när det gäller andel elever med minst betyget godkänt i sitt slutbetyg i kurserna Engelska A, Matematik A och Svenska B. Tre av fyra resultat avviker med en procentenhet från

fastställt årsmål medan resultatet för svenska som andra språk uppgick till 93 procent, en avvikelse med tre procentenheter.

Vid en genomsökning av de 11 kurser som ingår i uppföljningen av kärnämnesbetyg uppvisas en resultatspridning från 93 till 99 procent med minst betyget godkänt, ett resultat som bedöms som positivt. Kursen med den lägsta andelen godkända betyg är svenska som andra språk, ett resultat som redovisas enligt ovan. I övriga fall bedöms resultatbilden som god.

I ett genusperspektiv har flickor i sju av de elva kurserna en något högre andel godkända betyg än pojkar, en skillnad som i de flesta fall uppgår till två procentenheter. Det är svenska som andra språk A som har en marginellt större skillnad mellan könen om tre procentenheter till flickornas fördel. I de flesta fall har även flickor i något större omfattning än pojkar MVG i sina slutbetyg.

I kurserna för matematik, engelska samt idrott och hälsa är fördelningen i andel elever med godkända betyg helt jämn mellan könen. Inom dessa kurser har dock pojkar i något större omfattning uppnått de högre betygsskalorna.

RESULTAT NATIONELLA PROV

I tertiärrapport 2 för 2012 redovisades inga resultat från de nationella proven från årskurs ett på det sätt som var planerat. Detta på grund av att rutinerna för insamlandet av resultaten från de nationella proven inte fungerade. Anledningen är att det var första gången som proven genomfördes enligt den nya gymnasieskolan med en totalinsamling och insändande av resultat till Statistiska centralbyrån. Tyvärr kan fortfarande ingen god resultatredovisning genomföras med stöd av egna statistiska beställningar. Några kvalitetssäkrade uppgifter från de nationella proven har inte kommit utbildningsförvaltningen tillhanda.

Med stöd av Skolverkets statistik kan en dock viss resultatredovisning göras. Resultatet avser här Stockholms stad som lägeskommun för skola. Det är inte ett resultat som avser huvudmannskapet och därför svarar inte uppgifterna mot fastställt mål. Tabellen nedan avspeglar resultatet för nationella prov utifrån från gymnasieskolans nya kurser och betygskriterier.

Även om det inte går att med tillgänglig statistik svara för måluppfyllelsen totalt sett indikerar tabellen nedan att resultaten inom svenska 1 inklusive svenska som andra språk och engelska 5 inte ligger långt från det resultat som tidigare uppvisats för huvudmannen. Däremot verkar matematik med sin tre olika nationella prov anpassade till olika studievägar vara ett område att fortsatt följa upp, i synnerhet resultatet för matematik 1a.

Tabell Antal nationella prov samt andel godkända 2012 (källa Sweco)

Ämne och kurs			
	Antal prov	Andel Godkända Stockholm	Andel Godkända Riket
Engelska 5	6 841	97 %	95 %
Svenska 1 och Svenska som andra språk 1	6 893	97 %	96 %
Matematik 1a, Yrkesprogram	1 138	47 %	51 %
Matematik 1b, EK, ES, HU, SA	3 399	72 %	70 %
Matematik 1c, NA, TE	571	88 %	91 %

Resultat nationella prov jämfört med kursbetyg

I Skolverkets uppgifter återfinns statistik som bygger på en matchning mellan resultat från de nationella proven och kursbetyget. För att lyckas med denna matchning av uppgifter på individnivå krävs att både betygsresultat och nationellt prov har rapporterats in. Uppgifterna nedan indikerar att elevunderlaget inte är helt fullständigt. Trots att underlaget inte är helt komplett finns det viktiga och intressanta inslag i statistiken som det är värt att gå vidare med i kommande resultatdialoger. Resultatet finns också att tillgå på skolnivå. Det som återspeglas som det mest intressanta är betygssättningen inom matematik jämfört med det nationella provet. Inom matematik 1a, för yrkesprogram, var det 54 procent av kursbetyget som var högre än motsvarande resultat på de nationella proven. För rikets del var skillnaden också påtaglig men inte på samma nivå som för Stockholm.

Tabell Resultat nationella prov jämfört med kursbetyg 2012 (källa Skolverket)

Kurs	Antal elever med prov och betyg	Lägre kursbetyg	Lika kursbetyg	Högre kursbetyg
Engelska 5				
Stockholm	2 326	13	76	11
Riket	69 995	10	75	15
Svenska 1				
Stockholm	2 516	13	67	21
Riket	73 127	13	66	21
Matematik 1a				
Stockholm	472	2	44	54
Riket	24 482	1	55	44
Matematik 1b				
Stockholm	994	0	65	35
Riket	29 368	1	61	38
Matematik 1c				
Stockholm	215	2	63	35
Riket	7 126	1	75	24

Normer och värden

Tabell Indikator - ”Jag kan arbeta utan att bli störd” 2011 ” Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna” 2012

Årskurs	2011	2012	2011	2012
	Andel 4-5	Andel 4-5	Andel 3-4-5	Andel 3-4-5
Åk 2	52 %	64 %	80 %	87 %
Åk 5	54 %	63 %	85 %	89 %
Åk 8	42 %	45 %	76 %	78 %

Svarsfrekvensen i årets brukarundersökning som vänder sig till gymnasieelever i årskurs två uppgick till 77 procent, oförändrat jämfört med föregående år. Svarsfrekvensen betecknas som god och resultatet finns redovisat för 24 gymnasieskolor i Stockholms stad och ger underlag för analys av måluppfyllelsen.

Trygghet

I årets brukarenkät var det 90 procent av eleverna som besvarade påståendet positivt om att de känner sig trygga på sin skola. Resultatet är oförändrat jämfört med föregående år. Årsmålet om 92 procent nöjda elever uppnåddes inte. I ett övergripande perspektiv kan nämnas att det finns en resultatspridning mellan 70 till 100 procent positiva svar. Totalt sett är svarsfördelningen mellan pojkar och flickor relativt lika i ett genusperspektiv.

Studiero

För påståendet att det är arbetsro på elevens lektioner försämrades resultatet marginellt jämfört med föregående år. I årets brukarundersökning uttryckte 49 procent en nöjdhet med arbetsron. Motsvarande resultat i fjol var 50 procent. Det innebär en avvikelse mot fastställt mål med 11 procentenheter. Det finns även en stor spridning i resultatet för olika skolor. Intervallet mellan det lägsta och det högsta värdet är mellan 27 och 87 procent positiva svar. Ur ett genusperspektiv framkommer delvis en lite förändrad bild av resultaten. Det är endast fem skolor som redovisar ett resultat som är relativt likartat mellan könen, andelen positiva svar varierar mellan noll till tre procentenheter. Bland de skolor som har en tyngdpunkt med positiva svar för pojkar återfinns några skolor som främst har yrkesprogram.

Elevers ansvar och inflytande

Tabell Indikator Lärare har informerat dem om vad som krävs för att uppnå de olika betygen, Lärare Informerar eleverna hur de ligger till under kursens gång

Indikatorer	Utfall 2011	Utfall 2012	Årsmål 2012
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende:			
Som upplever att deras lärare har informerat dem om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	67	67	70
Informerar eleverna hur de ligger till under kursens gång.	50	53	60

De två påståenden från brukarenkäten utgör indikatorer inom detta mål. Det avser om eleverna är nöjda med hur deras lärare har informerat dem om vad som krävs för att uppnå de olika betygen och information om hur eleverna ligger till under kursens gång. Påståendet som berör betygskriterierna uppvisar det mest positiva resultatet. Två av tre elever höll med i påståendet. Motsvarande andel för det som berör återkoppling under kursens gång var 53 procent. Jämfört med föregående år är det återkoppling under kursens gång som uppvisar en positiv utveckling, en förbättring med tre procentenheter.

På skolnivå uppvisas en relativt stor svarsspridning mellan de högsta och lägsta resultaten. Differensen är som störst för indikatorn som handlar om lärarnas återkoppling under kursens gång. Det högsta resultatet har 80 procent instämmande svar medan lägsta är på 33 procent.

På skolnivå uppvisas också relativt stora skillnader i resultaten mellan pojkar och flickor. Differensen i andelen positiva svar i ett genusperspektiv borde ge anledning till särskilda analyser. Det finns en tendens till att pojkar är relativt mer nöjda med lärarnas insatser än flickorna.

KVALITETSARBETETS GENOMFÖRANDE OCH ARBETSFORMER

En omorganisation av gymnasieskolornas ledningsorganisation genomfördes vid halvårsskiftet 2011. Ett huvudsyfte var att skapa hanterbara rektorsområden med en nära och synlig ledare av den pedagogiska verksamheten. På så sätt ska den pedagogiska utvecklingen och undervisningen stödjas och stärkas och elevernas måluppfyllelse öka

I den nya organisationen skapades tio gymnasieområden där varje område leds av en gymnasiechef med ansvar för två till fyra gymnasieskolor. Skolorna har sedan med få undantag delats upp i flera skolenheter som vardera leds av en rektor. Huvudsyftet med flera rektorer på varje skola är att få en nära och synlig ledning av den pedagogiska verksamheten samt att flera rektorer arbetar tillsammans för skolans totala utveckling. Förändringen har gjort att styrning och ledning har utvecklats under det senaste året och fått en tydligare koppling till respektive utbildning. Rektor ansvarar för framtagande av arbetsplan och kvalitetsredovisning. Under hösten har de första kvalitetsredovisningarna avseende läsåret 2011/2012 och arbetsplanerna för 2012/2013 tagits fram i den nya organisationsstrukturen.

Under 2011 påbörjades ett etableringsstöd för införande av den nya ledningsorganisationen som även fortsatte de tre första månaderna av 2012. Gymnasiechefer, rektorer och arbetslagsledare avsatte tid för att skapa idéplattform för sina verksamheter, kartlägga processer och utveckla skolornas välskötthet med stöd av konsulter i processen.

Därefter tog de tidigare involverade skolforskarna från Umeå universitet vid med direkt handledning i alla stadens gymnasieskolor. Under år 2012 har två omgångar med träffar för rektorer och arbetslagsledare samt rapportering till gymnasiecheferna genomförts på varje skola.

En hel ledningsdag genomfördes för alla 58 rektorer och en dag för alla gymnasiechefer genomfördes också. Vid dessa tillfällen presenterades och diskuterades de iakttagelser forskarna gjort vid sina skolbesök. Ett handledningstillfälle återstår till januari 2013.

Omorganisationen har också föranlett en översyn av gällande dialogstrukturer. Gymnasieområdeschef genomför resultatdialoger med sina skolenheters rektorer utifrån aktuella frågeställningar framtagna av gymnasiedirektör och är baserade på skolenheternas kvalitetsredovisningar. Gymnasiedirektören genomför resultatdialoger med respektive gymnasieområdeschef. Vid några av dessa tillfällen medverkar även utbildningsdirektör och grundskoledirektör.

Under hösten har en utvärdering av omorganisationen genomförts. Syftet var att, i första hand från rektorernas perspektiv, få en samlad bild av läget efter ett år med den nya organisationen. 55 av de 58 rektorer inom gymnasieskolans verksamhet har intervjuats. Av dessa var 21 män och 34 kvinnor.

Rapporten, som ännu inte är sammanställd, kommer att lyfta fram olika frågor och oklarheter att arbeta vidare med för att uppnå omorganisationens mål.

UTVECKLINGSOMRÅDEN

Nämnden lyfter i verksamhetsplanen för 2013 fram följande utvecklingsområden i syfte att förbättra måluppfyllelsen: det systematiska kvalitets- och förbättringsarbetet, det pedagogiska arbetet i skolor med låg måluppfyllelse, det framtida behovet av personal och kompetens samt organisationsutveckling.

Arbete inriktas mot

- att säkra att skolorna utvecklar den pedagogiska verksamheten utifrån forskning och beprövad erfarenhet samt att de bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete,
- att organisera i områden och enheter som möjliggör en nära ledning av den pedagogiska verksamheten, med en effektiv organisation,
- att uppdatera och genomföra den långsiktiga planen för utveckling baserad på en analys av nuläge och framtid,
- att lämna tydliga uppdrag till gymnasiechefer och rektorer,
- att organisera välskötta, konkurrenskraftiga och utvecklingsinriktade skolor/varumärken, med god måluppfyllelse och budgethållning.

Genom uppföljning på individnivå ska förvaltningen skaffa sig en bättre kunskap om studieavbrotten inom gymnasieskolan och dess orsaker. Därigenom skapas bättre betingelser för att rektorerna ska kunna initiera och leda ett förebyggande arbete som syftar till att minska studieavbrotten.

Möjligheten att för varje gymnasieenhet räkna fram ett statistiskt förväntat resultat kommer att utvecklas och användas som utgångspunkt i de resultatdialoger som genomförs på olika nivåer. Man kan genom att jämföra enhetens resultat med det förväntade värdet diskutera hur väl man lyckats med sitt uppdrag.

Med syfte att utveckla resultatuppföljningarna för de fem inriktningarna inom introduktionsprogrammen ska olika sätt att mäta måluppfyllelse tas fram. Rådet för introduktionsprogrammen ska ges ett nytt uppdrag som ligger i linje med övriga programråd. Ett väl fungerande erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan skolorna ska finnas i syfte att öka måluppfyllelsen. Skapandet av särskilda yrkesutbildningar inom yrkesintroduktionen, i samarbete med respektive bransch, är en viktig fråga för de regionala och lokala programråden.

Resultat för stadens gymnasieskolor 2012

Skola	Medelbetyg	Högsk-beh	Eng A	Ma A	Sv B	Kunna för betyg	Hur ligga till	Lugn och ro	Trygghet	Frånvaro	Socio-ek. index
BE	13,6	93	100	98	100	79	53	77	100		117
BL	16,8	99	100	100	100	70	33	51	96	10	42
BM	13,5	82,6	100	100	95	80	64	68	97	14	67
BK	13	80,2	99	93	81	63	65	34	72	16	195
EG	14,4	97,4	100	100	100	74	52	41	70	32	208
ESS						75	73	78	89	18	228
FA	12,6	68,2	93	96	93	82	58	40	84	25	176
FC	13,6	82,4	99	98	92	53	55	42	81	18	140
GL	16,4	88,1	100	100	100	71	56	55	99	10	30
HR	12,6	68,6	98	96	85	68	55	47	88	10	162
ISSR						87	80	76	87	15	88
KI	10,9	66,1	95	95	86	65	65	46	73	16	201
KM	17,6	99,1	100	100	100	67	60	59	96	9	35
KSB	17,5	100	100	100	100	*	*	*	*		56
KP	16,4	98,6	100	100	100	61	48	39	96	9	47
NR	16,7	98,2	100	100	100	57	60	64	96	8	28
RH			100	100	100	76	57	87	74		197
RTG	11,3	57,3	91	89	81	77	57	50	77	14	179
SC	15,3	100	100	99	100	68	46	51	93	18	123
SE	13,1	81,5	94	99	94	64	46	35	87	12	132
SL	17,6	97,8	100	99	99	62	41	67	96	12	30
SP	14,9	94,7	100	100	100	72	54	45	94	11	102
STFG	11,8	70,8	90	97	95	63	58	45	83		183
TH	13,5	85,2	100	100	96	62	46	33	83	13	100
ÖR	16	94,1	99	100	99	59	55	27	92	14	39
Totalt	15,1	89	99	99	93	67	53	49	90	14	100

*Ej tillräckligt antal svarande

Skolförkortningar i tabellen

BE Bernadottegymnasiet	KSB Kungliga Svenska Balettskolan
BL Blackebergs gymnasium	KP Kärrtorps gymnasium
BM Bromma gymnasium	NR Norra Real
BK Brännkyrka gymnasium	RH Stockholms RG/RH-gymnasium
EG Enskede Gårds gymnasium	RTG Ross Tensta gymnasium
ESS ESS-gymnasiet	SC Scengymnasiet i Stockholm
FA Farsta gymnasium	SE S:t Eriks gymnasium
FC Frans Schartau gymnasium	SL Södra Latin
GL Globala gymnasiet	SP Spånga gymnasium
HR Stockholms Hotell- och restaurangskola	STFG Stockholms transport- och fordonstekniska gy.
ISSR International School of the Stockholm	TH Thorildsplans gymnasium
KI Kista gymnasium	ÖR Östra Real
KM Kungsholmens gymnasium/Stockholms Musikgymnasium	